

ژن شوناسـکی لـد سـتدراو . . نیهاد جامی

شـش دـتـوانـتـ مانـاکـانـی شـگـریـتـی بـگـتـسـتـ سـر نـاسـتی کـولـتـوریـ، وـکـ ئـوـی لـ شـقـامـی ژـهـتـی کـوردـسـتان و ئـرـانـدا و وـیـدا، شـهـدکـردنـی کـچـ کـورد ژینا ئـمـینـی، سـرـتـای بـگـژداچـوونـوـی دـنـیا نـرـایـتـی و کـولـتـورـکی سـپـنـراوـ، ئـو بـیرـکـیـ لـای نووسـر دـیـلفـین مـینـوی دـبـتـ بـیرـکـی سـرـکی رـمـانی بـد جنـس، یـاخـود بـ فـرـنـسـیـکـی «بادژنـس».

وـشـکـ وـکـ نووسـر ئـامـازـی بـ دـکـات لـزـمانـی فـارـسـیدا بـ دوو بـگـ دـنـوسـرـت و لـفـرـنـسـیدا وـکـ یـک وـوشـ بـکـاری هـناوـ، کـ بـ مانـای خـودکـی خـراپ دـینـاسـین، کـردـیـکی زیـانـبـخـش ئـنـجام دـدات و لـهـمان کـاتـدا کـردـیـکی چـژ بـخـشـش، بـواتـای چـند خـراپ بـهـمان شـو دـتـوانـت چـژیش بـ خـی بـرهم بـت.

گـرـرـوـ دـکـوـتـ گـگـانـوـی شـشـی ژن لـژیـانی ناو شـقـامـکـانی ئـران، وـنـد پـانـرـامـایـکـانی دـشـت بـ ئـمـ وـنـی تـبا بن، بـمـ بـ خوونـری فـرنـسـی کـ رـمانـکـ بـو زـمانـ نووسـراو . . جـگـای بـایـخ و گـرنـگی خـی بـت، چـونـکـ وـنـد پـانـرـامـایـکـان وـنـیـکی استـقـینـی ناو ووداوـکانـ، لـ هـاندانی دایک بـ کـچ و بوونی کـچـکان لـ شـقـام، ئـو چـی کـچـکان لـما دـنـتـ دـرـو؟

سـرـکـشـی و یـاخـی بوونی یـکـک لـو کـچـان بـناوی زـهـرا ئـعـتـیـمـادی، ئـو کـچـ شـانـز سـانـی ناو شـقـامـکـانی تـاران دـبـتـ تـوـری سـرـکی بـ گـگـانـوـی ئـم شـش، ووبـروـی کـشـکـانی مـینـمان دـکـاتـو، بـتـایـبـت لـبـایـتی لـباربردنی مندـا و کـشـکـانی کـچ لـمایـی ئـرانـیدا کـ چـن برا بـسـر ئـو دـسـپـنـرت.

ئـو ئـستـایـی شـقـام وابـستـی یـادـوـری ژنـکانـ، هـاوـارکـ لـدژی دنیای سیاسـت و پـیاو، کـاتـک بـناو یـادـوـرـیدا دـچـتـو، ووبـرووی ئـو هـموو سـتـمـای پـیاو دـبـتـو لـماـدا، باوک لـوـنـی بالا و نایـکـسانی نـوان ئـوی کـچ و مـهدی برای، تا ئـو هـگـربـونـی وـکـ کـچـ مـناکـارکـ بـ عـلی ئـامـزای هـیـتی، کـچی ئـویش لـری سـکـسـکردنـو دنیای لـ تاریک دـکـات و زـبـروزـنگـک کـ ئـوی مـنا هـر تـی ناگات چـی.

ئـو وـکـ کـچـک دواتر هـر دـبـت ووداوـکـ بـ دایکی بـگـتـو و دایکیش وـکـ کـتـایـی چـیرکـک دـرگای بـسـر دادـخـات، چـونـک دـزانـت پـیاوکان سزا نادرـن، ئـوان لـکـمـلگـایـکی پـیاودا، دـبـینـ لـ

روداو کی هاوشو دا کا تیک کچک داک کی لخی کردوو، ئو پیاو کی کوشتوو کی پلاماری داو، سار نجام ژن کی د کوژر تئو، ب ی کی چیر کی کان د ب ت ب ب بدنگی بب خشر ن، ئو م هدی کانن ل منا یو، چونک نرن ب نازو و گور د کرن، ئو ع لی کانن ل کی تاییدا پلامار د دن و د کوژن و س کس د کان و ب ب گوناھی ل دی د رد چن، ئو و ن ی ل ناو مای ئرانیدا و ن ی کی روونی کی خ ره بات و ک م لگای پیاو سالاری ک نتر لکراو ب هاوپ یمان ی ت کی ئخلاق.

کا تیک دایک ک ش بریار د دات ب پشو کچک کی ببات ب تاران، ل ل ر دا و ن ی کی وون د بینن، ئویش ئو ی ئو ی ب فریای م ی ن کان د ک و ت، ت نیا خودی م ی ن کان خ یانن، دایک و کچ سار ب ی یک گ زن و هر خشیان ل ئازار کان ی ی کتری ت د گن، ل ل ر دا گ ر ئو و ن ی ب شوبه نین و، ب سار تای م ن ک ل مانای ش ش ئن ل ش قامی ر ژه لاتی کوردستان و ئران ت د گ ی ن ک ب چی ش ش ئن بوو، چونک سیستم ک م لای تی و ئاینی کان هاوپ یمان و هاودستی پیاو کان، ب ی ژن کان د یان و ت ش رش کی ف ره نگ ب سار بیرکردن و دا ب ن، ن و ک ب سار گوتاری سیاسی و ئاینی و ک م لای تی، ه ن دی د یان و ت ئو بیرکردن و ی ب گ ن، ک ژ یانی ئوانی و ئران کردوو و ل ناو م کانیشیان ه ش ی زو بروز نگ و سار کو تکردن و یان ه ی.

ت گ یشتن ل خودی خ ت، ب ت نیا و اب ست ن ی ب ژ یان ک ک تاییدا د ژیت، ب کو و اب ست ی ک ت ب ک و د کات مر ف توانای خ ناسینی ه ب ت، ن نگ ه موومان ئو ر ست ی ب نام ن زانین، ب مام کا تیک ک ت ب خراب ت د ر و ی ژ یان و، د ب ت قبوی ه موو ست مکاری بک ی ن ک ل دژماندای، ب ئاگا ن هاتن و مان ل و ی تاییدا د ژین، ه کار ک ی بوونمان ل د ر و ی ک ت ب و، ت نیا ک ت ب توانای زگارکردنمانی ه ی ل ب رد م ست مکاردا، پ شناری ک ت ب فر ش ک ب ک س تی کچ م نالکار ک ی ناو م مان ک، ک ب ب د جنس د یناسین، و ن ی کی وونی ئو ت گ یشتن ی کا تیک ک ت ب فر شی تاران ی ک، ک پیاو کی پیر پ ی د ل ت ئو دوو ک ت ب بخو ن و ر ژیک ل ر ژان ت ی د گ یت، دیار دوو ک ت ب ک ش «ر گزی دوو می» سیم ن دو ب قوار و ک ت بی «دخی مر ف ی هاوچ ری» ی هانا ئار ن ت، ئو ک م ککردن و ک ناخود ئاگای ی کی ک ت بفر ش ک ب کچ ک، ب خ ی ج ر ک ل بنیاتنناو ی ک س تی ک پیاو کان ت یاندا شکا ندویان، ب ش کی تری و ن ی بنیاتنان و، بریت ی ل و قس ی دایکی کا تیک ل ئو ت ل پ ک و شیعری «سیمین ب هب هانی» د خو ن و، دایک ئو د ر ی ب د خو ن ت و، کا تیک باس ل و د کات، نیشتمان ک ی بنیات

دښتو، گډر پټويست بکات به قوۍ خۍ و به ئسقانۍ کاني، ديار
ئو وښۍ به ئو شوۍښ، کمۍ کۍ تۍواوي دايک به کچۍکۍ،
سرباري ئوۍ پۍ وتو چيرۍکۍ پلاماردانۍکۍ لۍياد بکات، بهام
کتب و شيعر لۍ شوۍښدا به خۍ بنياتناني کۍسي و کمۍکۍ ژنۍکان
به يکترۍ.

به ئوۍ شۍ شۍ شۍ ژني ئلراني هۍگري تۍواوي خۍونۍکاني بهت، نابۍت
دستبرداري نازادي به سنوور بهت، لۍدۍرۍوۍ تۍگۍيشتنۍ ئايني و
کمۍلايۍتي دۍوانۍتۍ نازادي، بهۍ ئمۍ ووبۍرووي ئو ديدۍ
هۍنوکهۍيۍ مۍقۍ ئم رۍژگار دۍبينۍو، کاتۍک دۍبينۍ پانۍواني
سۍرۍکۍ مانۍکۍمان لۍۍۍ سيال ميدياو هاورۍيۍتي لۍگۍ کچۍکۍ
کۍري پيدا کردوو، دايکۍ کچۍکۍ دۍتۍ ناو چاتۍ فيديۍيۍکۍيان و
باس لۍمۍيلي ژنانۍ به ژن دۍکات، لۍرۍدا نازادي دۍکۍوۍتۍ نۍو
پۍيوۍندي ژن و شۍشدا، ئو ديدۍ داکۍکيکار لۍ نۍريتي ابردوو کۍ
ناماژ به ئو دۍکات نازادي سنوري هۍي، لۍاستيدا ئو سنور
ئو جۍري مۍقۍکان به يار لۍسنورۍکۍ دۍدن کۍ چۍ دۍکن و
باوۍيان به چۍنيۍتي کارکردنۍ لۍگۍ نازادي، مۍقۍ خۍ نازادۍ
لۍوۍ دۍيۍوت سنور دابنۍت به کۍ فتارۍکاني ياخود لۍدۍرۍوۍ
سنورۍو بهت، نۍوک نازادي به خۍ سنوري بهت.

ووداوۍکاني شۍش و بووني ژنۍکان لۍشۍقامدا وا دۍکات سۍرۍتايۍک
بدۍزنۍو به نازادبووني زمان و زگاربوون لۍو چۍپاندنۍ زمانۍي
نۍيتوانيۍو گوزارشت لۍ چۍژۍ پۍيوۍندي سۍکۍي بکات، دواتر
لۍشۍقامدا دۍتوانن چيرۍکۍکاني خۍيان به يکترۍ بگۍنۍو، مانايۍک
نيد لۍو نازاديۍ جوانتر بهت، کۍ ژنۍکان لۍشۍقامدا گوزارشتۍ لۍ
دۍکن، کوژراني عۍلي به دوو فيشۍگ دۍرخۍري رۍژگارۍکۍ تري ژيانۍ
به نازادي، ئو کۍ داکۍکۍ لۍدۍسۍاتۍک دۍکات، هۍر بهدۍستي هۍمان
دۍسۍات دۍکوژرۍتۍو، عۍلي ئو کوۍۍي سۍکۍي لۍگۍ دۍکات، کوژراني
بهواتۍ ئم لۍسۍرۍتاي رۍژگارۍکۍ ترين به نازادي، هۍر بهۍي
کاتۍک سۍش لۍشۍقام دۍست پدۍکات، دايک هاني کچۍکۍ دۍدات و
گري لۍ ناکات به بشداری کردن، چونکۍ ئو داکۍکيکردنۍ
لۍشوناسي زۍوتکراوي، لۍسۍينۍوۍ ماناکاني بووني گۍزۍتي، لۍساتي
خوۍندنۍو دا، اما نۍک لۍسۍر رووداوۍکان دۍموۍستۍنۍت و بيري
تۍکستۍکۍ کوردیم دۍتۍو، تۍکستۍکۍ شيعري کۍژاۍ ئحمۍد نووسيويۍتي
به ناوي «جادۍم لۍ پياو خۍشتر ئوۍت» چونکۍ لۍو کاتۍدا لۍک ژنۍکان
لۍشۍقامدا جادۍيان لۍهۍموو ئو پياوانۍ خۍشتر دۍوت کۍ سۍکسيان
لۍگۍدا کردوون کۍ خۍشۍويستيان بوون، بهۍي وک کچۍ پانۍواني
رۍمانۍکۍ دۍلۍت هۍموو دۍنگۍکاني باوک و عۍلي و ئوانيتر نابيستم،
جادۍ لۍو کاتۍدا دۍبۍتۍ رووبۍري نازادي به ژن.

په یو نډی خښویستی له گډه نه و کوهی ناوی داریوش، که تڼواو جیاوازه له هه موو که سکه کی تر، کوهک له شامدا دیناسهت و هفتانه به یکه وه دچند ژوان و یکتیش ماچ دهکن، تڼانته که به دایکی خشی د ناسنهت.

له په نه که کوه که به یار ددات به جی به لته، نه و ش د خاتنه وو، نه به هی ناسینی هیچ که کی تر و و نه به هی نه و قسه ی که که پهی وتو باو کم توه د بهت گره به په یو نډی که مان بزانهت، به که قسه ی که که هه میش له دواي ریشنی کوه که له مکه دنگ ددات و، که دنگی کی گره زی نه رانه ی که په ی وتو «ببور، من پیاوم، ت له و تڼه گیت؟»

خال که که به گرنگی له م رمانه دا ددرد که و ته نه ویش نه و ی، هه میش ژنه کان له شکسته پشته به یکتی د بهستن، که دنگی و پاپشته به ی که دروست دهکن، به ی که که ر که ت که نام زاکه ی له ووی سکه سی و له ی نریک به و به دایکی باسی کرد، له شکسته دداریشه پشته به که که ری که ی ها و له د به سته و نه و د نه وای ددات و، به هی نه و ی کار که تر س که کی که ی مان که مان خریکی کاری تانه ی، و نه ی نه و کار به نه نی د کهات و دایکشی که م که د کهات و به اوکراو ی تایده تی به په یدا د کهات، ها و له که ری که ش به و دزانهت، به ی په شنیاری نه و ی به د کهات، که به ته که ری و به شاری له و فستفا ی تانه بکات، به نه و ش که که ری که باس له و د کهات باوکی دیله مات و دتوانته که م که بکات به س ف که، پانه وان که مان به س ف که ش بیر له و د کهات و به به له ژینا نه مینی بیر له و کرد ت و س ف که بکات و نه ران به ج به لته.

نه وار په کیان ها ور که ری که ی ت له ف نه ی به د کهات، باس له ووداوی که که د کهات، نه ویش که سه یی نه نته رنهت د کهات و هه وانه کان د خونه ت و، دزانهت ووداوی ژینا نه مینی و س ره دواتر له یلی ها ور ش هره به هه مان م به ست ت له ف نه ی به د کهات، له ده نه و ی که دنگی دروست د کهات ترسی ژنه کان له دنیا ی کی ته قنه ر.

به ی هه موو ی که تر ناگادار دهکن و، هره نه و م ترسیه ش د به ت و هه له دایکونی ش ش ژنه کان، د شته نه م مان به خونه ری فارس و کورد کاریگه ری کی گره به ج نه ه لته، چونکه به ووداوه کان نام نی و به ت وایان ناشنای، به نام به خونه ری ف نه نی گرنگی تایده تی خه، نه که هره نه و مان تڼانته نه م مان نو سه له مان که نی تریشیدا ویستوی ته و نه ی کی وونی نه ران به خونه ری ف نه نی بخاتنه وو، و نه ی که چنده واقعیه هنده ش گانه و ی کی نه ده به، به تایدهت له گانه و ی به هستی کهان له ساتی ش ش سر شام، ناماد بونی نه وانه ی له مان و و نه وانه ی سر شام چنه

لښکری ته لږ فښوونو پرميان به دننن کڅ زگځيان خواستوو
لښکريان بن، دايکي پي د لټ څرگت تهم نم لښ بيست سايدا
بوايي، نو وښيي د ريدځات کڅ شششي کچان هي نوويي کي نوو،
نووييک سر بهم سيستم سياسي نين، بښي گډر هميشه باس
لښيو ندي مرغه کان به تته کڅ مښايي تي و بکرت، وک کڅ ستي
سرکي مښي پښيو ندي و ناگاداربونوي به دنيا لم گايو
ديار دکات، نووا هر هم نوويي کڅ ناتوانت سيستم سياسي کڅ شي
قبو بکات.

نوگرچي نو قبو نکر دنښ برکوتن بهت لښکځي قسوي باوک کاتک
باس لښو دکات دوور ني وک نامزاکي نوویش بکوژرت، بښام نوو
ځي وک کوژراو کي ناو ژوور کڅي ما د بينت، نوو هښت بهت نيا
هي مرغه ني، هښدي هي نوويي کڅ وادزانن ککوژراو، بښي
د بهت لښر شقام بهت.

نوو کاتاني کچي کڅ ريکځي هاوځي نامي به دنووست کڅ فيزکځي
نامادي، نوو نوو ساتي نوو لښر ديوار کان درووشم دنووست
به نازادي و مردن لښ پښاو نازادي به نران کي نوو، بښي بځي
دتهت بچي بښم، کڅ جگ لښ مانو لښ ستادا هيچ شتي کي ترم
ناوت، مانو لښ شقام و سوتاندني سرپښ و هاوار کردن به ژيان و
نازادي و ژن د بنځ شوناسي نوويي کڅ کڅ گډر مردنيش بهت پي واي
پويست تامي مردنيش بکات.

نیهاد جامی- فښوونسا